

спортивної спеціалізації має значну спільність із професійною діяльністю як за операційним складом дій, так і за характером здібностей, котрі виявляються. Саме це є визначальним при виборі професійно-прикладних видів спорту представниками тієї чи іншої професії. 3. Високої ефективності при вихованні професійно-прикладних фізичних якостей можна досягти за допомогою різноманітних засобів фізичного виховання і спорту. При цьому застосовуються у процесі ППФП спеціальні прикладні вправи – це ті самі звичайні фізичні вправи, але підібрані й організовані у повній відповідності з її завданнями.

4. У даний час ще не існує спеціальної класифікації фізичних вправ, орієнтованої на завдання ППФП фахівців різних професійних груп, тому у кожному окремому випадку ця проблема має вирішуватись самостійно. Однак при підборі засобів фізичного виховання з метою ППФП має сенс провести більш диференційовану класифікацію їх угруповань, що дозволить більш спрямовано і вибірково використовувати ці засоби у процесі фізичного виховання студентів. Такими групами засобів ППФП студентів ВНЗ технічного профілю можна вважати: прикладні фізичні вправи та окремі елементи з різних видів спорту; прикладні види спорту; оздоровчі сили природи та гігієнічні фактори; допоміжні засоби, що забезпечують раціоналізацію навчального процесу по розділу ППФП. 5. Покращення ефекту ППФП можливе за наявності принципового вирішення кількох задач: створення професіограми згідно з вимогами сучасного науково-технічного прогресу, екології, а також середньостатистичного стану здоров'я тощо; розробки стандартів для контролю психофізичного стану абітурієнтів з метою визначення функціонального стану їх організму; розробки змісту і структури ППФП згідно з існуючими програмами та розробками з предмету «Фізичне виховання» тієї чи іншої спеціальності; створення системи психофізичного відбору абітурієнтів з урахуванням вимог сучасності для підвищення якості професійної придатності абітурієнтів і підготовки майбутніх спеціалістів. Проблема нормативних критеріїв ППФП поки що вирішена лише частково і переважно у першому наближенні, що пояснюється як множинністю наявних професій та їх динамічним оновленням, так і недостатньо масованим розгортанням відповідних досліджень, хоча деякі орієнтовані нормативи вже включені до діючих офіційних програм ППФП. 6. При розробці відповідних педагогічних умов навчального процесу фізичного виховання з урахуванням формування мотивації досягнення можливим є не тільки підвищення загального рівня фізичного здоров'я, але й рівня ППФП, яка сприяє успішному опануванню професійною діяльністю. 7. Використані та наповнені відповідним змістом навчальні та позанавчальні форми занять з фізичного виховання, такі, як лекційні, методичні, практичні, секційні, спортивно-масові, стали інформаційною базою і умовами для розвитку і реалізації фізичних і психофізіологічних можливостей студентів.

8. Самоконтроль є стимулюючим фактором активності використання студентами організованих і самостійних занять фізичними вправами.

Література

1. Батрашів А. В., Алексеева І. Ю., Майорова Е. В. Диагностика социально важных качеств / А. В. Батрашів, І. Ю. Алексеева, Е. В. Майорова – СПб.: Питер, 2007. – С. 8 – 16, 44 – 50.
2. Ежков В. С. ППФП студентов машиностроительных специальностей / Автореф. дисс... канд. пед. наук – М., 2003 – 23 с.
3. Кабачков В. А., Полиевский С. А. Профессиональная физическая культура в системе непрерывного образования молодежи / В. А. Кабачков, С. А. Полиевский, А. Э. – М.: 2010 – 294 с.
4. Полухин Ю. В. Основні положення цілеспрямованого розвитку особистості фахівців в системі професійно – прикладної фізичної підготовки // Теорія і практика фізичного виховання. Наук. метод. журнал Донецьк - № 1 / 2012 – с. 346 – 353.

Referens

1. Batrashov A., Alekseeva I., Maiorova E. (2007) Diagnostika sozial'no vazhnykh kachestv / A. V. Batrashov, I. Yu. Alekseeva, E. V. Mairova – SPb.: Piter, – s. 8 – 16, 44 – 50.
2. Ezhkov V. (2003) PFPF studentov mashinostroitel'nykh spezial'nostei / Avtoref. diss... kand. ped. nauk – M., – 23 s.
3. Kabachkov V., Polievskii S., Burov A. (2010) Professional'naya fisicheskaya kul'tura v sisteme nepreryvnogo obrazovania molodezhi / V. A. Kabachkov, S. A. Polievskii, A. E. Burov – M.: – 294 s.
4. Polukhin Y. (2012) Osnovni polozhennya zilespryamovanogo rozvytku osobystosti fakhivziv v systemi profesiino – prykladnoi fisychnoi pidgotovky // Teoria i praktyka fisychnogo vykhovannya. Nauk. metod. zhurnal Donez'k - № 1 – s. 346 – 353.

DOI 10.31392/NPU-nc.series.15.2019.12(120)19.13
УДК 378.14:[378.22:615.8](481)

Копочинська Ю. В.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент, доцент кафедри біобезпеки і здоров'я людини
Національного технічного університету України
"Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського", м. Київ

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ БАКАЛАВРА В НОРВЕГІЇ

У статті розкриті особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії за освітнім ступенем бакалавра в Норвегії, надана інформація про заклади вищої освіти та тривалість навчання на першому бакалаврському рівні, організаційну та наукову діяльність студентів, наведено різницю між практичною професійною практикою та теоретичною підготовкою, орієнтованою, головним чином, на розвиток навичок самостійної пошукової роботи у галузі теорії і практики за обраним фахом.

У Норвегії фізичні терапевти є провідними фахівцями сфери зміцнення здоров'я та фізичної активності у галузі

охорони здоров'я. У закладах вищої освіти кафедри здійснюють підготовку бакалаврів з фізичної терапії протягом трьох років за допомогою різних навчальних курсів і шляхом надання інноваційних методів і методик з фізичної терапії. В кінці програми випускники отримують диплом, визнаний провідними організаціями охорони здоров'я як в Норвегії так і в інших країнах світу.

Ключові слова: бакалавр, професійна підготовка, практична підготовка, проблемно-орієнтоване навчання, інтернаціоналізація освіти, професійна компетентність, заклади вищої освіти Норвегії.

Копочинская Ю.В. Профессиональная подготовка будущих специалистов по физической терапии-бакалавров в Норвегии

В статье раскрыты особенности профессиональной подготовки будущих специалистов по физической терапии с образовательным степенью бакалавра в Норвегии, представлена информация о высших учебных заведениях и продолжительности обучения на первом бакалаврском уровне, организационную и научную деятельность студентов, приведена разница между практической профессиональной практикой и теоретической подготовкой, ориентированной, главным образом, на развитие навыков самостоятельной поисковой работы в области теории и практики по выбранной специальности.

В Норвегии физические терапевты являются ведущими специалистами сферы укрепления здоровья и физической активности в области здравоохранения. В учебных заведениях кафедры осуществляют подготовку бакалавров физической терапии в течение трех лет с помощью различных учебных курсов и путем предоставления инновационных методов и методик по физической терапии. В конце программы выпускники получают диплом, признанный ведущими организациями здравоохранения как в Норвегии так и в других странах мира.

Ключевые слова: бакалавр, профессиональная подготовка, практическая подготовка, проблемно-ориентированное обучение, интернационализация образования, профессиональная компетентность, учреждения высшего образования Норвегии.

Коропынска Ю.В. Professional training for future specialist in Bachelor's degree in Norway. The article reveals the peculiarities of professional training of future specialists in bachelor degrees in Norway, presents information about higher education and duration of studies at the level of first bachelor, organizational and scientific activity of students, presents the difference between practical professional practice and theoretical training, theoretical, self-study search in the field of theory and practice in your chosen specialty. The curriculum provides students with the knowledge to master the general and professional competencies of a physical therapist through both theoretical and practical teaching methods.

The overall purpose of organizing the training of future physical therapy professionals in Norway is to create the highest possible correspondence between the practical methods used by the physical therapist in professional practice and to foster students' professional competence in the learning process.

In Norway, physical therapists are leading experts in health promotion and physical activity in the health field. Higher educational establishments of the department carry out the preparation of bachelors in physical therapy for three years through different educational courses and through the introduction of innovative methods and techniques of physical therapy. At the end of the program, graduates receive a diploma recognized by the leading health organizations in Norway and the world. Understanding the connection between practical professional practice and theoretical perspectives is basic. The educational program provides knowledge-based practice. The curriculum emphasizes the reciprocity and interaction between thought and action, assessment, and practical skills, since physical therapy is an activity of professional and ethical understanding, physical skills and the ability to evaluate should be integrated into specific situations of interaction with others.

Keyword: bachelor, vocational training, practical training, problem-oriented training, internationalization of education, professional competence, higher education institutions of Norway.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз науково-методичної та спеціальної літератури показав, що зарубіжний досвід професійної підготовки в галузі фізичної терапії вивчали такі вітчизняні вчені, як Л. П. Сущенко, І. А. Белоліпецька, А.М. Герцик, Т. Ю. Осадча, Н. О. Белікова, І. Х. Турчик, В. Пасічник, О. Базильчук.

Формування мети дослідження – провести аналіз змісту освітніх програм передових вищих навчальних закладів Норвегії, професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії, виявити загальні і професійні компетентності фізичного терапевта.

Виклад основного матеріалу дослідження. У Норвегії диплом фізичного терапевта і першу академічну ступінь бакалавра (Bachelors in Physical Therapy) можна отримати у п'яти закладах вищої освіти Норвегії. Це Столичний університет Осло (Oslo Metropolitan University), Норвезький університет природничих та технічних наук (Norwegian University of Science and Technology), Університет Західної Норвегії (Western Norway University of Applied Sciences), Університет Тромсо - Арктичний університет Норвегії (University of Tromsø – The Arctic University of Norway (UiT)), Університетський коледж Бьоркнес (Bjorknes University College). Тривалість навчання на першому бакалаврському рівні 3 роки [3].

В Університеті Тромсо - Арктичний університет Норвегії (University of Tromsø – The Arctic University of Norway) ступінь бакалавра з фізичної терапії - це трирічна програма навчання, яка дає право на дозвіл професійної діяльності в області фізичної терапії (рис.1).

Рис.1. Сторінка web-сайту Університету Тромсо - Арктичного університету Норвегії (University of Tromsø – The Arctic University of Norway)

Особлива увага приділяється проблемам, які є актуальними у сучасній службі охорони здоров'я, складним проблемам зі здоров'ям і зв'язком між функціональними/фізичними розладами, соціальним життям та навколишнім середовищем. Розуміння фізичної терапії є основною передумовою дослідження протягом навчання. Навчальна програма заснована на навчанні через досвід та практику [3].

Навчальна програма надає студентам знання опанувати загальні і професійні компетентності фізичного терапевта за допомогою як теоретичних так і практичних методів навчання. Загальною метою організації професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії в Норвегії є створення максимально можливої відповідності між практичними методами які використовує фізичний терапевт у професійній практиці та сприяє формуванню у студентів професійної компетентності в процесі навчання. Розуміння зв'язку між практичною професійною практикою та теоретичними перспективами є базовими. Освітня програма забезпечує практику засновану на знаннях. Навчальна програма наголошує на взаємності і взаємодії між думкою та дією, оцінками і практичними навичками, оскільки фізична терапія - це діяльність професійного і етичного розуміння, тілесні навички та здатність оцінювання слід інтегрувати у конкретні ситуації взаємодії з іншими людьми.

Аналіз навчального плану свідчить, що навчання майбутніх фахівців з фізичної терапії організовується виключно на денній формі навчання, розрахований на 3 роки і становить 180 кредитів ECTS. Кожен навчальний рік становить 60 кредитів ECTS. Навчальна діяльність частково відбувається в університеті та частково у практичній галузі.

Структура навчального плану з розподілом на три навчальні роки (шість семестрів) наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Структура навчального плану підготовки бакалаврів з фізичної терапії в Університеті Тромсо - Арктичний університет Норвегії (University of Tromsø – The Arctic University of Norway)

1 рік	1 семестр		2 семестр	
		Фізіологія (Fysiologi) - 15 кредитів ECTS		Функціональний аналіз та аналіз руху (Funksjonsundersøkelse og bevegelsesanalyse) - 25 кредитів ECTS
	Тіло та рух в соціальній перспективі (Kropp og bevegelse i samfunnsperspektiv) - 10 кредитів ECTS		Загальний курс з основ здоров'я (Felleskurs Helsefakultetet)". - 10 кредитів ECTS	
2 рік	3 семестр		4 семестр	
	Хвороба і функціональні зміни (Sykdom og funksjonsendringer) – 10 кредитів ECTS		Етика, теорія науки і методологія дослідження для бакалавра наук про здоров'я (Etikk, vitenskapsteori og forskningsmetode for helsefaglige bachelorutdanninger) – 10 кредитів ECTS	
	Клінічне обстеження, оцінка і заходи у фізіотерапії, практична частина клініки (Klinisk undersøkelse, vurdering og tiltak i fysioterapi, Praktisk-klinik del) – 10 кредитів ECTS		Клінічне дослідження, оцінка і заходи у фізіотерапевтичній практиці (Klinisk undersøkelse, vurdering og tiltak i fysioterapi) - 30 кредитів ECTS	
3 рік	5 семестр		6 семестр	
	Спеціалізація по зміцненню здоров'я і профілактичній роботі (Fordypning helsefremmende og forebyggende arbeid) – 5 кредитів ECTS		Клінічна спеціалізація з фізичної терапії (Klinisk fordypning i fysioterapi) – 40 кредитів ECTS	
			Бакалаврат (дипломна робота) (Bacheloroppgave) - 15 кредитів ECTS	

Навчальний план підготовки бакалаврів з фізичної терапії містить вказівки щодо змісту освіти фізичного терапевта. Програма складається з природничих дисциплін (36 кредитів ECTS); суспільних та гуманітарних наук (45 кредитів ECTS), фізичного виховання (24 кредити ECTS) та професійних дисциплін (75 кредитів ECTS). Навчальний план підготовки розроблено так, щоб створити оптимальний прогрес досягнення освітньої мети.

Перший навчальний рік складає 36 кредитів ECTS з наукових предметів, 15 кредитів ECTS з суспільних та гуманітарних наук, 8 кредитів ECTS з фізичного виховання та 1 кредит ECTS у галузі здоров'я, протікання патологічних процесів, хвороби, оцінки та застосування заходів фізичної терапії, він зосереджений на елементарному розумінні студентами того, що основою галузі фізичної терапії – є організм людини, рух та функціональні можливості.

У процесі навчання увага акцентується на тому, що студент має поважно ставитися до пацієнтів, однокурсників, інших членів навчального процесу. Перший рік професійної підготовки за навчальною програмою передбачає проходження студентами наступних дисциплін (курсів): "Фізіологія (Fysiologi)", "Функціональний аналіз та аналіз руху (Funksjonsundersøkelse og bevegelsesanalyse)", "Тіло та рух в соціальній перспективі (Kropp og bevegelse i samfunnsperspektiv)", "Загальний курс з основ здоров'я (Felleskurs Helsefakultetet)".

Другий навчальний рік складає 18 кредитів ECTS з предметів суспільних та гуманітарних наук, 8 кредитів ECTS з фізичного виховання та 34 кредитів ECTS у галузі здоров'я, протікання патологічних процесів, хвороби, оцінки та застосування заходів фізичної терапії. Для другого навчального року базовим є вивчення, оцінка та реабілітаційні заходи для людей різного віку з різними функціональними порушеннями.

Упродовж другого курсу студенти вивчають такі дисципліни: "Хвороба і функціональні зміни (Sykdom og funksjonsendringer)", "Етика, теорія науки і методологія дослідження для бакалавра наук про здоров'я (Etikk, vitenskapsteori og forskningsmetode for helsefaglige bachelorutdanninger)".

Студенти вивчають патологічні процеси, пов'язані із захворюваннями, травмами, стресами, їх вплив на організм, факторами розвитку патологічних процесів на життєдіяльність людини. Вони навчаються застосовувати різні методики і засоби фізичної терапії, процедури лікування, що спрямовані на полегшення болю, збереження і покращення функціонування організму людини та запобігання проблемам зі здоров'ям.

Третій навчальний рік має 12 кредитів ECTS з предметів суспільних та гуманітарних наук, 8 кредитів ECTS з фізичного виховання та 40 кредитів ECTS у галузі здоров'я, протікання патологічних процесів, хвороби, оцінки та застосування заходів фізичної терапії. Навчальний рік орієнтований на професійну спеціалізацію та підвищення кваліфікації.

Третій рік професійної підготовки за навчальною програмою передбачає проходження студентами наступних дисциплін (курсів): "Спеціалізація по зміцненню здоров'я і профілактичній роботі (Fordypning helsefremmende og forebyggende arbeid)", "Бакалаврат (дипломна робота) (Bacheloroppgave)".

Велика увага приділяється практичному навчанню. Практичні заняття заплановані і орієнтовані одночасно з навчанням студентів ситуаційній практиці. Практичні заняття включають активну орієнтацію на пацієнта/клієнта, працю та керування компетентним і уповноваженим фізичним терапевтом.

Відповідно до загальної мети навчальної програми в університеті забезпечується поєднання теоретичних знань студентів із практичною діяльністю. Процес професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії відбувається на основі власного теоретичного та практичного досвіду студентів.

Завдяки навчанню та практикам з клінічних навичок студенти знайомляться із практикуючими фізичними терапевтами. Вони навчаються проводити функціональні дослідження на основі знань з анатомії та фізіології людини.

Практична діяльність займає майже 45% кредитів ECTS від загальної кількості дисциплін навчального плану. Це найбільш професійна форма навчання в якій готовність до майбутньої професії розвивається шляхом інтеграції теоретичних знань та практичного навчання. Навчання практичним навичкам займає вагоме місце протягом усіх трьох років навчання.

На другому році навчання практика «Клінічне обстеження, оцінка і заходи у фізіотерапії» (Klinisk undersøkelse, vurdering og tiltak i fysioterapi, Praktisk-klinisk del) складає 10 кредитів ECTS та «Клінічне дослідження, оцінка і заходи у фізіотерапевтичній практиці (Klinisk undersøkelse, vurdering og tiltak i fysioterapi) - 30 кредитів ECTS. Всього за другий рік навчання практичне навчання займає 40 кредитів ECTS.

На третьому курсі в шостому семестрі «Клінічна спеціалізація з фізичної терапії (Klinisk fordypning i fysioterapi)» – 40 кредитів ECTS. Всього клінічна практика за три роки навчання складає 80 кредитів ECTS.

Практичні заняття проводяться в муніципальних, інституційних та службах охорони здоров'я. Усім студентам гарантована практика, студентів заохочують працювати з людьми похилого віку та дітьми. Кожен обов'язково має пройти практику у лікарні і реабілітаційній установі.

Протягом практичної підготовки студент отримує можливість інтегрувати теорію і практику, думку і дії у практичне навчання, обстеження та лікування. Студенти також отримують досвід роботи у професійному середовищі фізичних терапевтів, оцінювати функціональний і фізичний стан пацієнтів/клієнтів та їх інструктувати.

Це важливий досвід щоб зрозуміти і навчитися, що їх очікує під час обстеження та лікування пацієнтів/клієнтів. Заходи практичної діяльності, залучення студентів до різних форм професійної діяльності сприяють наданню студентам можливості зрозуміти анатомічну будову людського тіла, його фізіологічні процеси через власний досвід. Дії і думки повинні дати студентам розуміння руху, яким вони можуть користуватися у профілактичній роботі та в лікуванні пацієнтів, індивідуально та в групах. Завдяки руховому досвіду вони навчаються відчувати почуття та емоції у власному тілі як поодиноці так і у взаємодії з іншими.

Після закінчення навчального року студенти складають кваліфікаційний екзамен для отримання тимчасового

схвалення, як фізичного терапевта. Вони отримують дозвіл працювати в муніципальній та корпоративній службі охорони здоров'я, можуть виконувати регулярні завдання фізичних терапевтів у відповідних установах.

Дипломна робота бакалавра включає 15 кредитів ECTS і завершується в останньому семестрі навчального плану захистом.

Також має місце інтернаціоналізація освіти. Студенти мають можливість пройти частину своєї професійної освіти за кордоном. Департамент охорони здоров'я та суб'єкти опіки укладають угоди про обмін студентами з інституційними мережами у північних країнах (Nordplus) та Європи (Erasmus). Тривалість обміну може проводитися з четвертого по шостий семестр. Студент повинен здати залік перед від'їздом та мати можливість клінічно мислити, систематично переймати досвід професійної практики, інноваційні та наукові знання, документувати та розвивати свої навички в сфері фізичної терапії. Вони зобов'язані діяти професійно, виявляти повагу, турботу у взаємодії з пацієнтами/клієнтами, іншими членами мультидисциплінарної команди.

Навчання проводиться за методом проблемно-орієнтованого навчання, суть якого зводиться до створення такої ситуації, яка змушує студента спираючись на отримані знання, самостійно шукати рішення. Головна особливість такого навчання - пошукова, дослідна діяльність студентів. При цьому знання не даються у готовому вигляді, а ставиться проблема для самостійного вирішення. В проблемному навчанні виділяють навчальну проблему, проблемні ситуації, задачу і запитання.

Студенти мають вирішувати конкретні ситуації фізіотерапевтичної практики, в тому числі шляхом переведення конкретних питань із сфери практики до наступної основної групової роботи, запрошують пацієнтів на тренування цих навичок. За допомогою різних форм роботи викладачі кидають виклик студентам залучатись до власного навчального процесу активно, конкретно і безпосередньо, чи то в університеті, чи на базах практики. Студенти використовують навички взаємовідносин, обробки знань та відповідальності за власне навчання.

У процесі навчання в університеті студенти проходять лекції та тематичні дні. Лекції та тематичні дні застосовуються для передачі відповідного досвіду або поглиблених знань.

Досить поширеними є письмові роботи. Через різні форми письмових робіт (рефлексії, письмові подання, тематичні конспекти, звіти) надається студентам можливість навчатися як на практичному досвіді так і на теоретичних знаннях. Дипломна робота дає студентам досвід планувати, виконати та підготувати звіт для наукового проекту відповідно до наукового мислення. Вихідним пунктом для завдання є самостійно обрана проблема, пов'язана з фізіотерапевтичною практикою.

Має місце проведення семінарів. На семінарах студенти представляють предметний матеріал над яким вони працювали, найчастіше в групах. Більшість семінарів мають теоретичну і практичну частину. Презентації на деяких семінарах - це робочі вимоги, які повинні бути затверджені викладачем.

Акцент ставиться на самонавчання. Студенти університету працюють самостійно з лекційним матеріалом та навчальною програмою кожного курсу. Весь навчальний план в процесі навчання в університеті на практичних заняттях не висвітлюються, з частинами навчального плану студентам необхідно ознайомитися самостійно. Самопідготовка та самоосвіта є необхідною умовою досягнення цілей навчання та професійних навичок фахівця з фізичної терапії в Норвегії.

Очікувані результати навчальної роботи. Один рік денної форми навчання становить 60 кредитів. Для досягнення навчальних цілей однорічного навчання на денній формі необхідно студентам працювати 1700 годин, тобто, приблизно 40 годин на тиждень, включаючи навчання і дослідження.

Оцінювання відбувається постійно у щоденній навчальній роботі за допомогою зворотнього зв'язку викладача та студента в різних навчальних ситуаціях. Мета полягає в тому, щоб студенти мали свідоме значення відносини до власного процесу навчання та їх професійного і особистісного розвитку. Вони також повинні вміти оцінювати своє власне письмове та усне спілкування із одногрупниками.

Організація вищої освіти майбутніх фахівців з фізичної терапії висуває вимоги щодо участі у навчанні. Відсутність студента до 20% пропущених занять не вважаються пропусками. Студенти, які були відсутні, повинні взяти на себе відповідальність за здобуття знань, вмінь та навичок пропущених занять. Викладач у кожному випадку враховує відсутність студента, який зобов'язаний повідомити про це якнайшвидше.

Відсутність студента на практиці фіксуються керівником практики. Коефіцієнт відсутності обчислюється відносно загальної кількості. Відсутність понад 20% не дає підстави для оцінювання та призводить до зміни завдання дослідження. Якщо відсутність понад 20% задокументована лікарняним листком, це не вважається прогулом. Недокументована відсутність понад 20% вважається прогулом.

Оцінювання практичних занять проводиться на всіх періодах практики, які мають свої описи результатів навчання. Описи результатів навчання використовуються як основа для оцінювання. Сюди входять оцінювання, відгуки та схвалення знань, умінь та навичок студентів. Практика базується на здатності студентів:

- планувати, проводити та оцінювати власну роботу;
- брати на себе відповідальність за власну роботу та навчання;
- продемонструвати професійне судження у виборі дій та у своїй професійній практиці;
- оцінювати результати, робити висновки та готувати письмові звіти;
- набувати практичних навичок та вдосконалювати їх;
- виявляти співпереживання та повагу при взаємодії пацієнтами/клієнтами та їх родичами;
- співпрацювати та розмірковувати над типом ситуацій, що створюються на зустрічах із пацієнтами/клієнтами та

персонал з акцентом на їх власний внесок;

-розвивати рефлексію та критичне ставлення до власної роботи.

Ці критерії слід сприймати стосовно цілей навчального року, до складу якого входить період практики.

У середині практичного періоду студенти повинні мати письмові відгуки про те, як оцінює керівник його роботу та прогресування навчального процесу до цього періоду. Якщо студент не задовольняє цілі, встановлені на відповідний період практики, про це слід повідомити студента, що йому проходження практики буде не зараховано. У повідомленні пояснюється основа для оцінювання та яким вимогам повинні відповідати студенти для досягнення цілей навчання, які потребують вміння пройти відповідно до вимог навчального плану або підсумкового практичного іспиту.

Висновки. На основі проведеного дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії за освітнім ступенем бакалавра в Норвегії можна стверджувати, що навчальна програма передбачає надання студентам професійної компетентності за допомогою як теоретичних, так і практичних методів навчання.

Для нашого дослідження особливостей формування професійної ідентичності має вагоме значення практичне навчання, яке є важливою частиною навчальної програми, поширюється на всі навчальні роки і здійснюється в муніципальних та інституційних службах охорони здоров'я.

Література

1. <https://fysio.no/English>
2. <https://www.studentum.no/utdanning/universitet-og-hogskole-ergoterapeut-norge/a27-c3871-d671>
3. https://uit.no/utdanning/program/279978/fysioterapi_-_bachelor

References

1. <https://fysio.no/English>
2. <https://www.studentum.no/utdanning/universitet-og-hogskole-ergoterapeut-norge/a27-c3871-d671>
3. https://uit.no/utdanning/program/279978/fysioterapi_-_bachelor

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2019.12(120)19.14

УДК 342[796.062:796.035] (477)

Корольова М.В.

*кандидат юридичних наук, проректор з науково-педагогічної роботи,
Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА СКЛАДОВА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

У статті охарактеризовано нормативно-правову складову державної політики щодо формування здорового способу життя в Україні. Адже проблема формування здорового способу життя вимагає особливої уваги, як з боку вчених у галузі педагогіки, психології, права, фізичної культури і спорту, філософії, соціології, медицини, так і з боку громадськості, засобів масової інформації та кожного громадянина України. З'ясовано, що державна політика щодо формування здорового способу життя в Україні представлена законами і розробленими на їх основі підзаконними актами. Установлено, що на вирішення конкретних питань фізкультурно-оздоровчої діяльності суб'єктів сфери фізичної культури і спорту впливають також нормативно-правові акти інших галузей, зокрема охорони здоров'я, освіти, економіки тощо. Визначено базові нормативно-правові документи, спрямовані на реалізацію державної політики щодо формування здорового способу життя в Україні, зокрема Закон України «Про фізичну культуру і спорт», Державна соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року та регіональні програми розвитку фізичної культури і спорту, Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2016-2020 роки та Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація» та інші.

Ключові слова: здоров'я, нормативно-правовий акт, закон, програма, стратегія.

Корольова М.В. Нормативно-правовая составляющая государственной политики по формированию здорового образа жизни в Украине. В статье охарактеризована нормативно-правовая составляющая государственной политики по формированию здорового образа жизни в Украине. Ведь проблема формирования здорового образа жизни требует особого внимания, как со стороны ученых в области педагогики, психологии, права, физической культуры и спорта, философии, социологии, медицины, так и со стороны общественности, средств массовой информации и каждого гражданина Украины. Было выяснено, что государственная политика по формированию здорового образа жизни в Украине представлена законами и разработанными на их основе подзаконными актами. Установлено, что на решение конкретных вопросов физкультурно-оздоровительной деятельности субъектов сферы физической культуры и спорта влияют также нормативно-правовые акты других отраслей, в частности здравоохранения, образования, экономики и т.п. Определены базовые нормативно-правовые документы, направленные на реализацию государственной политики по формированию здорового образа жизни в Украине, в частности Закон Украины «О физической культуре и спорте», Государственная целевая социальная программа развития физической культуры и спорта на период до 2020 года и региональные программы развития физической культуры и спорта,